

смелост, и мнимото геройство. На открито лъсва реалната им бруталност, безскрупулност, агресивност, престъпна природа, дегизирали се с "най-хуманния идеал", който никъде не беше осъществен без насилие, кръв и убийства.

Но, види се – и това алиби не им помогна.

Човекът е повече от мита.

5 – 10.IX.1992 г.

СЛЕДИТЕ НЕ ОСТАВАТ

Днес, почти пребит от трудния ден, от още по-трудната и безплодна за писането седмица (едва тази сутрин нахвърлях две странички) най-последно осъществих лелеяното си повече от месец и половина намерение: да открия дома на журналиста Владимир Манев. Но изглежда, че човек свършва най-важните работи, когато е най-грохнал от работа. Подир сключването и подписването на три договора, разключването на един, разговори и срещи – празни и непразни, – кадрови промени и пр., полегнал на дивана за малко с вестник в ръка, грябваше и да съм баща: нахраних и изведох децата из града. И те, и аз не бяхме го виждали, но докато го гледахме: пазарувах. Та от уличка на уличка, излязохме на бившата "Гаврил Генов", днес "Христо Белчев". По-миналата седмица рових из бележките, но номера на Владимир Манев не открих. Дори писах и писмо на Митка Черганова – уредник в музейния комплекс в Банско. Молех я да ми посочи номера. Отговор не получих – възможно е писмото да не е стигнало, но пък отговора намерих сам – 26 №, а не 24, както ми се струваше, че съм запомнил. А което пък не предполагах, и все пак се надявах, като награда за усилията ми – то стана. Още от първия раз попаднах на внука на Владимир Манев. Бе толкова смайващо, че запознал-незапознал се му казах: Бог е добър. Младежът ме заведе направо при майка си и баба си, децата – подире ми. Запознах се още веднъж.

Но сигурно никой късмет, както никое щастие, не е пълен: написаните, но непубликувани спомени на дядото и бащата били изхвърлени от дъщерята – "Казах ли ти – вика майка й, – че ще дойде ден да излязат на бял свят..."

Е, успокоявам ги, то е имало сигурно и страх.

Как не, отвърщат ми те, че той (Вл.Манев) работеше само по строежите.

От дъщеря му научих, че дори бил издал в съавторство, но под

друго име книга за подводничарите. Внукът ме помоли да му препиша и дам спомените на дядото. Обещах му и разменихме телефони.

Той бързаше. Аз – също.

Дъщерята на Вл. Манев ми подхвърли, че помни всичко, което ѝ е разказвал баща ѝ за процеса, че все пак имала някакви папки на тавана. ще разрови – дано, викам си, намери. каквото търся, макар да не вярвам Бог да ми помогне докрай. (Така стана и когато открих следите на шофьора на Гешев – починал преди два месеца). Те, комунистите, не го оставяха на мира – спомена майката ли, дъщерята ли на Манев. Това не ме изненада, както и българската черта да не пазим писмените наследства. Толкова не ме изненада, че им го казах. Така е – потвърдиха.

Уверихме се да се чуем в неделя, да определим ден и час за разговор, да ми покаже – ако намери нещо, както и книгата.

И все пак – не вярвам да намеря, което търся...

9.X.1992 г., петък

СЪ-ПРОТИВНИЦИ

Опомнихме се.

Късно.

Бяхме вързани жестоко.

Н. Вапцаров

Заглавието не е израз на подигравка към участниците в съпротивата, а опит да намеря най-точното им словесно съответствие. По същия конструктивен принцип са образувани и думите съ-брат, съ-мишленик, съ-идейник, съ-участник. Макар събратя по идеи, конспираторите-комунисти един в друг и един до друг са в много по-сложно съчетание. Те са противници на властта – едни по убеденост, други – по външна предпоставеност. Но и в убедеността на мнозина пак има предпоставеност: човек е по-склонен папагалски да повтаря чужди мисли, отколкото да има свои. Комунистическото противодържавно движение непосредствено след 9.IX. бе наречено съпротива (има и такава книга на Орлин Василев – "Съпротивата", писана по заръка на партията), а по-късно стана антифашистка борба. Участниците и в "трите" действия, по същество едно, колкото и да са представяни от комунистическата иконография като идеални, задължително носят в